

ગુજરાતમાં ઊજવાતા તહેવારો

- **અક્ષયતૃતિયા (અખાત્રીજ)**

વૈશાખ સુદ ૩ વર્ષકુળ અને ભૌગોલિક સમૃદ્ધિના એંધાણનો આ દિવસ ઊજવાય છે.

- **બળેવ :**

શ્રાવણ સુદ ૧૫ નો આ દિવસ 'શ્રાવણી', 'નાળિયેરી પૂનમ', 'બ્રહ્મસૂત્ર' જનોઈ બદલવાના દિવસ તરીકે ઊજવાય છે.

- **નાગપંચમી** :શ્રાવણ વદ ૫ મીએ નાગદેવતાનું પૂજન થાય છે.

- **શીતળા સાતમ** :શ્રાવણ વદ ૭ શીતળામાતાની કૃપા મેળવવાનો આ દિવસ ગુજરાતી સ્ત્રીઓમાં મુખ્યત્વે ઊજવાય છે.

- **ગોકુલાષ્ટમી** :શ્રાવણ વદ ૮ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનો જન્મદિવસ ઠેરઠેર મેળાઓના આયોજન સાથે ઊજવાય છે.

- **ગણેશચતુર્થી** :ભાદરવા સુદ ૪ ગણપતિનું પૂજન થાય છે. મહારાષ્ટ્રમાં આ દિવસ ખૂબ જ ધામધૂમથી ઊજવાય છે.

- **સ્વાતંત્ર્ય દિન** :સને ૧૯૪૭ના ઓગસ્ટની ૧૫ મીએ ભારતને આઝાદી મળી ત્યારથી આ દિવસ રાષ્ટ્રીય તહેવાર તરીકે ઊજવાય છે.

- **નવરાત્રિ** :આસો સુદ ૧ થી ૯ સુધીના નવ દિવસનો આ ઉત્સવ દેવીપૂજનું માહાત્મ્ય સૂચવે છે. રાસ – ગરબાનો મહોત્સવ મનાય છે.

- **રેંટિયાબારસ** :ભાદરવા વદ ૧૨ ના રોજ મહાત્મા ગાંધીનો જન્મ સને ૧૮૬૯ માં થયેલો. તા. ૨ ઓક્ટોબર, પણ ગાંધીનીના જન્મદિવસ તરીકે ઊજવાય છે.

- **સરદાર જયંતિ** :૩૧ ઓક્ટોબર, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલના જન્મદિવસ તરીકે ઊજવાય છે.

- **શરદપૂર્ણિમા** :આસો સુદ પૂનમની રાત્રે પૂર્ણ ચંદ્રના સાન્નિધ્યમાં રાસોત્સવ ઊજવાય છે. લોકો ચાંદનીમાં ઠારેલાં દૂધ – પૌઆ જમે છે.

- **ઉત્તરાયણ** :તા. ૧૪ જાન્યુઆરી. આ દિવસથી સૂર્ય ધીરેધીરે ઉત્તર દિશામાં ખસતો લાગે છે.

મકરવૃત્તમાં ગતિ સંક્રાન્ત થાય છે, તેથી મકરસંક્રાન્તિ કહેવાય છે. લોકો પતંગની મઝા માણે છે.

- **બકરી ઈદ** :તા. 10 ઝીલહજ્જ. ખુદાના પ્રેમ માટે ત્યાગ અને બલિદાનના પ્રતિકરૂપે આ તહેવાર ઊજવાય છે.
- **મહોરમ** :તા. 10 મહોરમ મુલહરામ કરબલાના મેદાનમાં ઈમામહુસેન શહીદ થયેલા, તેની યાદમાં શોકનો આ દિવસ મનાવાય છે.
- **ઈદેમિલાદ** :તા. 12 રબી ઉલ અવ્વલ, હજરત મહંમદ પયગંબરના જન્મ અને મૃત્યુનો આ દિવસ ઊજવાય છે.
- **મહાશિવરાત્રિ** :મહાવદ 13, શંકર ભગવાનના પ્રાગટ્યદિન તરીકે ઊજવાય છે.
- **બાળદિન** :‘યાયા નેહરુ’ નો જન્મદિવસ 14 નવેમ્બર ‘બાળદિન’ તરીકે ઊજવાય છે.
- **શિક્ષકદિન** :ડો. રાધાકૃષ્ણન્ રાષ્ટ્રપતિ બન્યા ત્યારથી તેમનો જન્મદિવસ 5 સપ્ટેમ્બર ‘શિક્ષકદિન’ તરીકે ઊજવાય છે.
- **પ્રજાસત્તાક દિન** :જાન્યુઆરી 26, સ્વતંત્ર ભારતનું રાજ્યબંધારણ આ દિવસે 1950 ના વર્ષથી અમલમાં આવ્યું ત્યારથી ઊજવાય છે.
- **નાતાલ** :તા. 25 ડિસેમ્બરથી તા. 1 જાન્યુઆરી. ખ્રિસ્તી ધર્મ સ્થાપક ઈસુ ખ્રિસ્તના જન્મની ખુશાલીમાં સપ્તાહનો આ તહેવાર ઊજવાય છે.
- **ગુડ ફ્રાઇડે** :તે દિવસે ઈસુ ખ્રિસ્તને વધસ્તંભે ચઢાવેલા તેની સ્મૃતિમાં ઊજવાય છે.
- **પારસી નવું વર્ષ (પતેતી)** :ખોરદાદ સાલ, પારસીઓ નવું વર્ષ ઊજવે છે.
- **હોળી** :ફાગણ સુદ પૂનમ, ભકત પ્રહલાદને ખોળામાં લઈ હોળીકા બળી મરેલી, તેની સ્મૃતિમાં છાણાની હોળી કરી ‘હુતાશની’નો તહેવાર લોકો ઊજવે છે.
- **ધૂળેટી** :ફાગણ સુદ વદ 1 ના વસંતના રંગરાગના દિવસે લોકો રંગભરી પિચકારીઓ મારી ઊજવે છે.
- **રામનવમી** :ચૈત્ર સુદ 9 ભગવાન શ્રીરામનો જન્મદિવસ.
- **મહાવીર જયંતી** :ચૈત્ર સુદ 13, જૈન તાર્થકર મહાવીરસ્વામીનો જન્મદિન.
- **ઝંડા દિન** :ડિસેમ્બરની 7મી તારીખનો આ દિવસ આઝાદી પછીથી ‘ઝંડા દિન’ તરીકે ઊજવાય છે.
- **શહીદ દિન** :જાન્યુઆરી તા. 30 ના રોજ મહાત્મા ગાંધીનું ખૂન થયેલું. દેશના સ્વાતંત્ર્ય માટે અને દેશમાં કોમી એખલાસ માટે મહાત્માજીએ કુરબાની આપી તેથી આ દિવસ ‘શહીદ દિન’ તરીકે ઊજવાય છે.

- **માનવહકપત્ર દિન** :24 ઓક્ટોબર, આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે આ દિન 'માનવ અધિકાર દિન' તરીકે મનાવાય છે.
- **વિજ્યાદશમી** :આસો સુદી 10 દશેરાના દિવસે રામે રાવણ પર વિજય મેળવેલો તેની યાદમાં તે દિવસે શસ્ત્ર અને સમીપૂજન કરીએ છીએ.
- **ધનતેરશ** :આસો વદી 13 નો દિવસ, દિવાળીના તહેવારોનો પહેલો દિવસ, લોકો આ દિવસે ધનપૂજા કરે છે.
- **કાળી ચૌદશ** :આસો વદી 14, દિવાળીનો આગલો દિવસ, આ દિવસે 'સાઘકો' અંધારી રાત્રિમાં પ્રેતભૂત વગેરે અમાનુષી તત્વોને સાધે છે.
- **દિવાળી** :આસો વદી અમાસનો આ દિવસ દીવાઓના પર્વ તરીકે ઊજવાય છે. 'શારદા પૂજન' દિવાળીની રાત્રિએ ઊજવાય છે. દીપમાળાઓ પ્રગટાવાય છે. હિંદુઓનો આ મહત્વનો તહેવાર છે.
- **બેસતું વર્ષ** :કારતક સુદ 1 (૫૬વો) વિક્રમ સંવતના પ્રથમ દિવસે લોકો અન્યોન્યને 'નૂતન વર્ષાભિનંદન પાઠવે છે.
- **ભાઈબીજ** :કારતક સુદ બીજ ભાઈ બહેનના ઘરે જમવા જાય અને બહેનને આશીર્વાદ-શુભેચ્છાઓ આપે છે.